

De reus van Antwerpen, herinnering aan de kunstfeesten in augustus 1861 – J.J. Cremer

Gedateerd: Den Haag op 6 september 1861. Handschrift in de Koninklijke bibliotheek in Den Haag. 22 fol.

1e druk: Amsterdam: Weytingh & Brave, [1861]. 15 p.

2e druk in: Europa. verzameling van in- en uitlandsche lettervruchten. Met platen. Vierde deel. Amsterdam : Weytingh & Brave, 1861. p. 42-55.

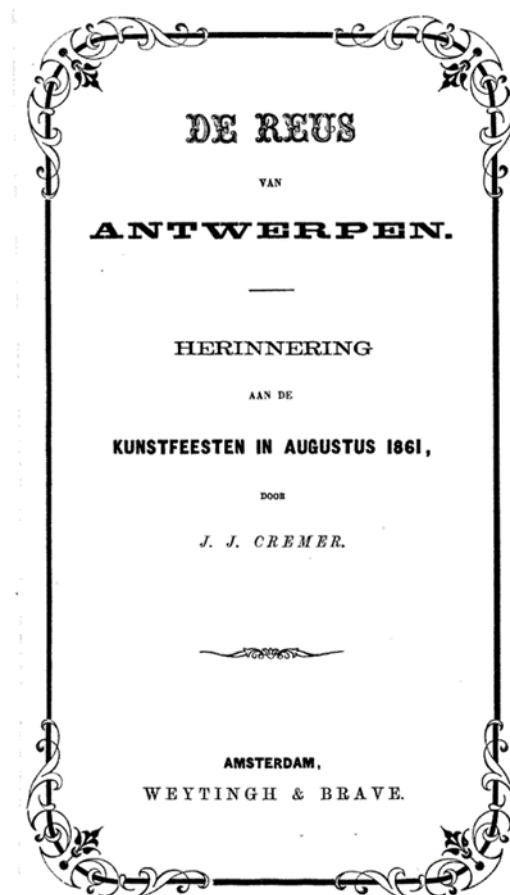
3e druk in: Het orgel : gedichtjes, gelegenheidsstukken. Amsterdam : Noothoven van Goor, 1881. Romantische werken no. 14. p. 73-83.

4e druk in: De lelie van 's-Gravenhage. Leiden : A.W. Sijthoff, ca. 1888. 6e druk. p. 149-159. Onder de naam Gelegenheidsstukken opgenomen in dit deel. Vijftig-cents-editie, no. 22.

5e druk in: De lelie van 's-Gravenhage. Leiden : A.W. Sijthoff, ca. 1890. 7e druk. p. 149-159. Onder de naam Gelegenheidsstukken opgenomen in dit deel. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

6e druk in: De lelie van 's-Gravenhage. Leiden : A.W. Sijthoff, c.a. 1900. 8e druk.

7e druk in: De lelie van 's-Gravenhage en andere verhalen. p. 149-159. Z.pl., Project Gutenberg, 2020. Ebook 1230004329213. Digitale herdruk van de 7e druk.

690525

EUROPA.

VERZAMELING

VAN

IN- EN UITLANDSCHE LETTERVRUCHTEN.

Met Platen.

VIERDE DEEL.

AMSTERDAM,
WEYTINGH & BRAVE.

1861.

42

EEN PAASCHNACHT.

Wilbert geklemd, hoorde zij het verhaal aan van de nadere bijzonderheden der gewigtige gebeurtenissen, welke zooveel invloed op haar lot hadden uitgeoefend.

Nog dienzelfden dag verlieten zij het klooster; een paar weken later werden de eerste geboden afgekondigd en niet lang daarna was het gelukkige paar voor altijd verenigd. Zij betrokken een net huis in de Hezelstraat. De voerman en zijne vrouw behoorden mede tot de bruiloftsgasten, en verheugden zich niet weinig in hun geluk. Niemand echter konde meer belang stellen in het heil der jonggehuwden dan vader Gerardus, en niemand zond dan ook zoovele gebeden voor hen ten hemel als hij. 1)

DE REUS VAN ANTWERPEN.

Herinnering aan de Kunstfeesten in Augustus 1861.

DOOR

J. J. CREMER.

Daar was eens een reus en zijn naam was Druon-Antigoon, en zijn gade was een reuzin.

En op den schoonen oever van den breedten Scheldestroom bouwde zich Druon-Antigoon een sterken burg, en de zalen waren vervaarlijk groot en hoog.

En als Druon-Antigoon voor het breede burgvenster gezeten was, dan had hij het uitzigt over den voorbij snellenden vloed, en als de zon op het watervlak speelde, dan zag hij de zilverschubbig bewoners er boven uitspringen en glanzen in 't zonnelicht; maar ook, als de wind het lies aan den oever

1) De geschiedenis van den aanlag op Nijmegen, welke in vorenstaand verhaal is ingevlochten, wordt onder anderen gevonden bij SLIETENHOFST, *Geldersche Geschiedenis*, Boek VII, bladz. 143 enz., en bij Dr. A. N. N. N., *Gedenkwaardigheden uit de Geschiedenis van Gelderland*, Deel II, bladz. 94.

Algemeen handelsblad, 8 augustus 1861:

— De Nederlandsche drukpers zal op het congres, hetwelk eerlang te Antwerpen gehouden zal worden, door het *Alg. Handelsblad*, het *Nederlandsch Magazijn* en de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* worden vertegenwoordigd. De maatschappij *Arti et Amicitiae* zendt ter bijwoning van het congres ene deputatie, bestaande uit de HH. H. ten Kate, Ch. Rochussen, S. Altmann, L. J. Scholten en L. Lingeman. De Nederlandsche letterkundigen J. van Bunnep, W. J. Hofdijk, S. J. van den Bergh, M. de Vries, M. P. Lindo, V. J. van Zeggelen, G. Keller, L. Berman, R. Benninck-Janssonius, A. Ising, L. R. Beynen, J. Kruseman, J. A. Alberdingk-Thym, J. J. Cremer, A. J. van Limburg en Verkerk-Pistorius, zullen mede aan het congres deelnemen.

VERSCHIEDENHEDEN.

Den 14den Julij gaf de Fransche militaire muziek op het Venetiaansche plein te Rome, bij gelegenheid van een huwelijksfeest, eene schoone uitvoering ten beste. Daarbij was een Fransch sergeant-majoor, Julius Arduin, die in 1849 met het Fransche leger te Rome was gekomen, zoo gelukkig de bliken eener rijke weduwe, de vorstin Lucrezia Allempo, tot zich te trekken en werd dien ten gevolge haar gemaal en tegelijk officier en ridder. De vorstin stierf kort daarna en na verloop van twee jaren ook het eenige kind uit het huwelijk, een meisje. De ex-sergeant was de erfgenaam zijner dochter, nam den titel van hertogaan en ging een tweede huwelijk aan met eene dochter van den heer Lezzani, die hem eene bruidschat van 150,000 fr. aanbragt.

Kunstcongres te Antwerpen.

De Antwerpsche bladen, bevatten de volgende, hun door het congres-comité voor de drukpers, toegezonden opgave van personen en corporatiën uit Nederland, welke aan genoemd congres zullen deelnemen. Wij hebben het niet ongepast geacht, deze opgave hier te laten volgen, ons echter niet kunnende verantwoordelijk stellen voor de algeheele naauwkeurigheid daarvan.

W. von Weckherlin, staatsraad, secretaris van H. M. de Koningin, 's Gravenhage; baron van Bienen van de Grootte Lindt, lid van de provinciale Staten, 's Gravenhage; J. Z. Mazel, directeur van het museum, 's Gravenhage; J. de Vos-Jacobsz, afgevaardigde, Amsterdam; E. Jacobson, afgevaardigde, Rotterdam; J. Kruseman, secretaris der kunstmaatschappij *Pulchri Studio*, 's Gravenhage; J. Tavenraat, landschapsschilder, Rotterdam; David Bles, genre-schilder, 's Gravenhage; M. Calisch, genre- en portretschilder, Amsterdam; Laurens Hanedoes, landschapsschilder, 's Gravenhage; S. J. van den Bergh, letterkundige, 's Gravenhage; Kruseman-Van Elten, landschapsschilder, Amsterdam; J. A. Alberdingk-Thijm, letterkundige, Amsterdam; L. Roijer, beeldhouwer, Amsterdam; Simon van den Berg, dieren-schilder, 's Gravenhage; A. J. Lanme, directeur van het museum Boymans, Rotterdam; A. Ising, letterkundige, 's Gravenhage; Maurits Leon, genre-schilder, Amsterdam; D. L. B. Beynen, letterkundige, 's Gravenhage; M. O. Voemac, letterkundige, 's Gravenhage; J. B. Schmidt-Grans, kunstschilder, 's Gravenhage; J. Stroebel, kunstschilder, 's Gravenhage; J. Heemskerck Azn., lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en der regtbank, Amsterdam; Maatschappij *Arti et Amicitiae*, Amsterdam; Herman F. C. Ten Kate, voorzitter der maatschappij *Arti et Amicitiae*, Amsterdam; S. Altman, secretaris der maatschappij *Arti et Amicitiae*, Amsterdam; Lindo, (de oude heer Smits), letterkundige, Breda; Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, Amsterdam; D. F. Jansz, genreschilder, Amsterdam; J. Spoel, genreschilder, Amsterdam; F. Breuhaus de Groot, marine-schilder, Amsterdam; Joh. J. H. Verhulst, componist, 's Gravenhage; J. H. van Borselen, kunstschilder, 's Gravenhage; S. L. Verveer, kunstschilder, 's Gravenhage; J. G. Smits, kunstschilder, 's Gravenhage; Paul Tetar van Elven, kunstschilder, Delft; W. C. Nakken, landschapsschilder, 's Gravenhage; B. de Pooter, portretschilder, 's Gravenhage; M. van Baden, schilder, 's Gravenhage; J. J. van der Masten, landschapsschilder, 's Gravenhage; Ph. Koeiman, portretschilder, 's Gravenhage; J. C. d'Arnould, portretschilder, 's Gravenhage; J. H. van de Laer, genre-schilder, Rotterdam; Cremer, letterkundige en landschapsschilder, 's Gravenhage; G. Keller, letterkundige, 's Gravenhage; A. J. van Limburg-Brouwer, letterkundige, 's Gravenhage; Verkerk-Pistorius, letterkundige, 's Gravenhage; Akademie van Beeldende Kunsten, 's Gravenhage; P. E. A. Gevers-Deynoot, voorzitter der akademie van beeldende kunsten, 's Gravenhage; G. Keller, secretaris der akademie van beeldende kunsten, 's Gravenhage; Julius van de Sande, landschapsschilder, 's Gravenhage; Elchanon Verveer, genreschilder, 's Gravenhage; P. G. Vertin, kunstschilder, 's Gravenhage; J. A. Cants, portretschilder, Rotterdam; C. van der Does, componist, 's Gravenhage; Thorbecke, Kleef; D. M. de Vries, hoogleraar, Leiden; W. J. Hofdyk, secretaris der Koninklijke akademie van beeldende kunsten, Amsterdam; M. G. F. Tetar-Van Elven, directeur der bouwkundige school der Koninklijke akademie van beeldende kunsten, Amsterdam; B. E. H. Praetorius, waarnemend voorzitter der akademie van beeldende kunsten, Amsterdam; L. N. Godefroy, secretaris der akademie van beeldende kunsten, Amsterdam; C. O. Kannemans, marineschilder, Breda; I. A. Balmakers, landschapsschilder, Breda; Hein J. Burger, kunstschilder, Rotterdam; J. J. C. Renneveld, graveur, Amsterdam; Mr. J. van Lennep, voorzitter van den raad van bestuur der koninklijke akademie van beeldende kunsten, Amsterdam; P. V. Drossaart, Vlaardingen; A. P. J. Vermeulen, kunstschilder, Breda; J. C. Greive, marineschilder, Amsterdam; H. Binger, letterkundige, Amsterdam; P. A. Jan Cornelissen, fotograaf, Rotterdam; W. Kannemans, kunstschilder, Breda; H. A. De Bloeme, portretschilder, 's Gravenhage; Ph. Sadé, portretschilder, 's Gravenhage; van Witsen, portretschilder, 's Gravenhage; P. Stortenbeker, landschapsschilder, 's Gravenhage; O. Bischoff, portretschilder, 's Gravenhage; J. B. Tom, landschapsschilder, 's Gravenhage; L. Hardenberg, schilder, 's Gravenhage; E. Koster, kunstschilder, Haarlem; D. van der Kellen Jr., Amat.; Benminck-Janssonius, letterkundige, 's Gravenhage; W. J. van Zeggelen, letterkundige, 's Gravenhage; L. Berman, letterkundige, Zierikzee; On. Rochussen, onder-voorzitter van de maatschappij *Arti et Amicitiae*, Amsterdam; S. Altmann, secretaris van de maatschappij *Arti et Amicitiae*, Amsterdam; H. J. Scholten, 2de secretaris van de maatschappij *Arti et Amicitiae*, Amsterdam; Lingeman, van de maatschappij *Arti et Amicitiae*, Amsterdam; A. Waldorp, zeeschilder, Amsterdam; M. Ten Kate, genre-schilder, Amsterdam; M. Martens, portretschilder, Amsterdam; W. Gruyter, zeeschilder, Amsterdam; Neuman, portretschilder, Amsterdam; P. Greive, vader, genreschilder, Amsterdam; Opzomer, Utrecht; Cuypers, Roermond; V. Westreheem, Burnier, woonachtig te Luik; Hartogensis; O. J. De Vogel, kunstschilder, Dordrecht; Cuypers van Velthoven, Breda; J. C. van der Mehr-Mohr, kunstschilder en leeraar, Maastricht; van Eyden, kunstschilder en leeraar aan de Akademie van Technische Wetenschappen, Rotterdam; Candel, 's Hage; L. Meyer, kunstschilder, president van het Schildersgenootschap, 's Hage; M. W. Elisa van Calcar, geb. Schotling, letterkundige; Schotling, letterkundige, Somerdijk; J. E. Brester, letterkundige, Amsterdam; Teeken- en Schilderkundig Genootschap te Utrecht; P. Verioren, secretaris; A. W. Nieuwenhuyzen, kunstschilder, Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen te Rotterdam; C. P. Tiele, voorzitter; H. Verniers, van der Loeff, secretaris.

minder bekenden naam hebben gemaakt. Alle vakken van kunst en litteratuur, in ons landje beoefend, waren er vertegenwoordigd. Hier was Alberdingk Thijm met Hofdijk in een druk gesprek gewikkeld. Daar stonden ten Kate en Rochussen en Verveer, en als ge dat groepje naderdet, kondt ge plezier hebben over menigen geestigen zet. Ginds zaten Vosmaer en Westheene en Beynen te discussieren over de vragen, door het kunstcongres gesteld. Daar weer hoordet ge: „fijne tint” — „mooije kleur” — „aardig détail”, en u omwendende zaagt ge Bisschop en Stortenbeker, Hanedoes of Koster. Onze musicus Verhulst en onze beeldhouwer Royer ontbraken niet op het appel. Van den Bergh en van Zeggelen, Cremer en Ising hadden reeds samen den Haag verlaten. Louis Meijer kwam te Dordt op de boot. En toen we, zonder dat die boot gezonken was, aan den Moerdijk gekomen en naar Rosendaal doorgespoord waren, voegde zich daar ook nog de oude heer Smits bij ons, die echter zijne vrouw en zijne tante had t' huis gelaten.

Hoe was die room van Nederland zoo bij elkaar gevloerd? De Antwerpenaars hadden er de schuld van. Zij hadden, door de grandiose wijze, waarop zij hun kunstfeest organiseerden, de Nederlandsche kunstenaars, die zich anders maar zoo zelden verenigen, bijeen gebracht.

„Het zal mooi wezen te Antwerpen!” — „Ja, de Antwerpenaars kennen dat!” zoo waren de leuzen geweest, die velen hadden meêgesleept. En toen men nu ook, door de goede zorgen van het Haagsche comité en van zijnen ijverigen secretaris Kruseman, de invitatie-kaarten had ontvangen, die er zoo prettig, artistiek uitzagen en waarop al de feestelijkheden zoo gul waren meêgedeeld — toen, al zou men ook vroeger nog gewiefeld hebben, moest men zijn koffer wel pakken en meêgaan naar de Scheldestad, met haar mooijen toren, haar museum, hare tentoonstelling... met hare voor kunst en kunstenaars zoo opgewonden, geestdriftige burgers.

Aan het station werden wij door ons volkslied ontvangen, dat met een driewerf „hoezee!” en het zwaaijen der hoeden beantwoord werd. Toen begaf elk zich naar zijn kwartier, op de invitatie-kaart vermeld. Velen, die bij burgers waren ingekwartierd, werden door hunne gastheeren zelf afgehaald en op eene wijze ontvangen, zoo gul, zoo hartelijk, zoo royaal, dat er geen lof genoeg aan kan worden gegeven.

Toen dan ook 's avonds de voorzitter van het kunstverbond de gezamenlijke genoodigden toesprak en zeide, dat het verbond slechts aan zich de eer wilde behouden van het denkbeeld tot het congres aangegeven te hebben, maar dat het feest eigenlijk door de inwoners der stad gegeven werd, en ook toen er 's avonds in den tuin van den *Cercle* het:

„Ou peut-on être mieux
Qu'au sein de sa famille”

gespeeld werd, wisten de geïnviteerden niet hoe zij hunne adhaesie het best zouden uitdraken.

Al de vreemde kunstenaars, want behalve de zeventig Nederlanders waren er een aantal uit Duitschland en ook eenigen uit Frankrijk en Engeland gekomen, vereenigden zich gisteren avond in den *Cercle* en begaven zich te negen ure stoetsgewijze van daar naar het stadhuis, met muziek voorop en door fakkeldragers vergezeld. Op het stadhuis verdreng men elkaar schier en heerschte eene meer dan Oostersche hitte. Toch verwelkomde de burgemeester, de heer Loos, de vreemde kunstenaars, die bij deze plegtigheid hun knoopsgat met een wit zijden lint hadden versierd; toch werd er champagne geschonken; toch werd de toespraak van den Antwerpschen burgervader door een Franschman, een Duitscher en een Hollander (Hofdijk, en vooral door dezen wel sprekend) beantwoord, en toch werd er geschreeuwd, dat de wanden er van daverden.

In den tuin van den *Cercle*, waar wij nu weder héengingen, vonden wij het koeler en ruimer, ofschoon er haast geen zitplaats meer te krijgen was. Verlichting, muziek en dames, opgewonden stemming en heerlijk maanlicht, alles kwam bij elkaar om prettig te kunnen soezen, om zich in een soort van Walhalla te droomen. Elk oogenblik toch zag men mannen, wier namen klinken op het gebied der kunst, in eene vreemde omgeving ontmoette men zijne stadgenooten, overstelt werd men door beleefdheden, men moest er aan wanhopen al het goede te genieten, al de feesten bij te wonen, die men nog in 't vooruitzicht had... men kon nu bij ondervinding getuigen, „dat, als de Antwerpenaars iets doen, ze het voortreffelijk doen, dat zij het onverbeterlijk kunnen.”

Het Tijdschrift *Europa*

bevat in N°. 11, eene Belangrijke Novelle van **J. Chr. Gewin**, getiteld: *De Dochter der Jodin*.
In N°. 10 is opgenomen: *De Reus van Antwerpen*,
door **J. J. Cremer**.

De prijs per jaargang is **f 11. 75.** afz. Nos. **f 1 25.**

Aan de Inteekenaars van dezen jaargang is eene
Extra plaat, ter waarde van **f 2.50** aangeboden.

Medewerkers zijn: Mevr. Elise van Calcar, Mej.
Betsy en de HH.:

Ada Nore,	Gewin,	G. Keller,
S. J. v. d. Bergh,	v. Gogh,	v. Lennep,
Dr. v. Bell,	Graad Jonckers,	Dr. v. Oosterzee,
Christemeijer,	Hofdijk,	Mr. Scheidius,
Cnopius,	Honigh,	Schimmel,
Cremer,	Dr. Huberts,	De Schotel,
Dercksen,	B. Jansonius,	Winkler Prins,
Dr. v. Eijk,	J. J. L. ten Kate,	v. Zeggelen,
(13632)		Zeegers en and.

Katholieke Weeshuis, aan ongeveer 4000 leken het H. Vormsel toegediend.

Wij meenen onze lezers opmerkzaam te moeten maken op de schoone verzameling van boeken, handschriften, kaarten, platen en kunstvoorwerpen van verschillenden aard, welke door wijlen Mr. L. Metman, commissaris des Konings voor de nieuwe wetgeving in Nederl. Westindisch bijzondert is. Bij inzage van den zorgvuldig bewerkten catalogus, welke dezer dagen uitgekomen is, merken wij op de verzameling van rechtsgeleerde werken, waaronder die over de registratie handelen, zelden zoo voortv. aangefonden worden. Men vindt er een menigte geschriften over historie, vele prachtige voyages pittoresques, stedenbeschrijvingen enz.

Bovenal echter wekte onze aandacht de zeldzame verzameling handschriften en geteekende kaarten over Oost-Indië, waarvan die over Ceylon'sche oorsprong en bezitting uitmaakte, uiterst belangrijk en hoogst zeldzaam is.

Onder de overige Autographen en manuscripten van verschillenden inhoud, doch die meest op onze geschiedenis betrekking hebben, steekt boven allen uit, de zoo dikwerf herhaalde en zoo lang vermaarde originele Confessie van Balhasar Gerard, met de oorspronkelijke en geteekende vier verhooren.

Voorts bevat de Catalogus een menigte fraaije Engelsche gravuren en kunstprenten, gelakte en gebeeldhouwde kunstwerken en aandoenlijke teekeningen. — Deze verzameling zal op Maandag, den 10 dezer en volgende dagen door den boekhandelaar C. van Doorn hier te stede ten verkoop aangeboden worden, en wij kunnen de bezigtiging er van, op de laatste dagen der week vóór de verkoop, ten hoogste aanbevelen.

Heden namiddag wordt te Antwerpen, in het local van het Kunstverbond (*Cercle artistique, littéraire et scientifique*) plegtig aan het bestuur der inrigting overgerekend het Album, dat door Nederlandse kunstenaars, letterkundigen en kunstminnaars is bijgebracht, die tot de bijwoning der door het Antwerpsche kunstverbond in Augustus des vorigen jaars georganiseerde kunstfeesten en van het kunstcongres werden uitgenoodigd. Dat Album is bestemd, om ten blijvend blijk te strekken van de ingenomene en erkentelijkheid voor het buitengewoon feestelijk en hartelijk onthaal, hetwelk vooral de Nederlanders, onder al de feestgenooten uit verschillende landen te zamen gekomen, te beurt viel. Zeker zouden wij reeds vroeger, nadat de bijdragen en eenige kunstminnaars onlang, in het local van het Schilderkunstig Genootschap *Palchri Studio*, in de gelegenheid werden gesteld, het te bezichtigen, er van gesproken hebben, ware het niet, dat eene voorbarige publiciteit, met het oog op de bestemming van het Album, ons minder wenschelijk scheen. Met te meer voldoening constateren wij thans, op den dag der aanbieding, dat, dank zij de ijverige en doelmatige werkzaamheid der commissie, aan wie in eene vergadering van Haagsche feestgenooten, de verzamelijking van het uitgeproefde gedeelte werd opgedragen, welke commissie, bestaande uit de heeren kunstschilders D. Bles, en S. L. Verver, de heeren letterkundigen A. Ising en T. van Westrehe Wz., en den heer J. Kruseman Jr., secretaris van *Palchri Studio*, zich ook naar Antwerpen heeft begeven, om het Album derwaarts over te brengen, — dank zij de heeren Herman ten Kate, te Amsterdam, en A. J. Lamme, te Rotterdam, die zich met de verzameling der bijdragen in genoemde steden belasten, — dank zij vooral de medewerking van alle feestgenooten, zoowel van hen, die artistieke of literaire, als van hen, die geestelijke bijdragen leverden, om het geheel, uiterlijk en innerlijk, der Nederlandse kunstwereld waardig te doen zijn, dit doel uitnemend is bereikt.

Het zou niet best doenlijk zijn, hier eene gedetailleerde beschrijving van het Album, die in de eerste plaats zou voortuilen op een bereidende catalogus van de ruim zestig teekeningen, (een blad met gravuren, een ander met eene ets, en een derde met lithographische teekeningen daaronder gerekend). Genog zij het te zeggen, dat Nederlandse schilders, — en de beste, — hebben gewild, om in het leveren van kunstwerken, die de dubbele verdienste vereenigen van nevens gelukkige proeven te zijn van ieders eigenaardig talent, ook door opvatting en uitvoering te getuigen, dat zij bestemd zijn om eener artistieke vereeniging te worden aangeboden. Inderdaad, het is eene schoone collectie, die onze kunstroos in den zetel van België's rijke kunstontwikkeling met bescheiden, maar degelijke en oorspronkelijke waardigheid zal handhaven.

Hoe zich bij die manifestatie onze schilders, twee onzer componisten (Verhulst en van der Does), en een aantal van onze dichters en letterkundigen hebben aangesloten, hoe S. J. van den Bergh, in krachtige coupletten zingt van de indrukken, ontvangen te Antwerpen, 17—20 Augustus 1861, hoe Binger een *Klimfictie*, te Zeggele een *Namendicht* aan Antwerpen wijdt, hoe Brouwers (Roosmond), Brester, Bennis Jansonsius, van Lennep en Drossaert, in poëzy hante huldre brengen aan Antwerpen, hoe Cremer de Antwerpenaars onthaalt op een liedje in den Betwischen toon, hoe mevrouw Boshé-Toussaint, mevrouw Elize van Calcar, Beynen, Vosmar, de oude heer Smits, Ising en van Westrehe, in proza Antwerpen roem, den lof zijner groote mannen verkondigen; — dat alles mogen wij slechts vermelden, niet met de stukken zelven staven.

Slechts twee aanhangen verzoeken wij ons, omdat zij als 't ware den geest en de gevoelens kenmerken, die zich uitspreken in de groote meerderheid der overige letterkundige bijdragen. Althandig Thijm schreef zeer sierlijk, in mildeneuwschen stijl met geillustreerde hoofletters op perkament, het navolgende naamlijst op de steden *Antwerpen en Amsterdam*.

Aan de Koningin der Schelde, die haar heestijk hof en Meir Niet ontzide aan een der vreemden, toegestroomd van heinde en ver, doch niet meer dan zotten glimlach looiend kunstroos heeft verlied, Waar zij hun met open armen 't roerend Welkom heeft gezegd; Zelle getrouwe, om vier voorhoofd den drie oudgie erf kroon spant — Kallier-erkrans, kunstenaar, er op van diechten burgerstaand — Bronkjuver der Ditsche Steden, neem n in de klere huldre en groet, Iger de taal van 't Zuid en Noorden lang uw diebre Vianische boorden Wergens weergalm meer ontmoet.

Adem wordt hier niet gelaten in den vrien Vianischen beemd; Menen haar ook de ondersten, d'overheden is ze een vreemd, Gint een hoog bruggafte Vlaand' onder Vrouwe kerktips vrocht, Zoon massa pessel en hamer op z'n vleesch verblinden mocht, Zin uw atmen in den Hage Nederl'andich sprak met trauen monde, Koepend om 't heereind leven, 't heeren der galgen wonde, Deed de wet zich krachtig hooren, 't ditschen peest voegt ditsche taal, Amsterdam zal kunstn leeren van uw burgers van uw heeren, Maar zij sprekt de taal der Vaden; deet gij ook die zegpraal.

Hoflijk's karakteristiek gescheven Albumblad, luidt aldus:

AAN ANTWERPEN,

na de eiering der Augustusfeesten in 1861.

Hoe zijt gij, o Bêre Scheldstad, door de eeuwen heen vermaard, Rij heel der eeuwen wisselgang nog van uw ouden aart, Nog van den ouden, vreden aart, zelfs feller nog van leus, Dan in den grizen voorjod uw ontsnische en wilde reus, Veen — wie a prime, of wie a roeme — ik tak u, vrede stad! Gij streft niet onbezemden moed uw reus vooruit op 't pad; Gij kapt slechts des vreemdelings hand, maar liet hem dan ook gaen, Gij neemt ons 't harte als schating wech, om 't nimmer af te staan.

Nog een enkel woord ten slotte over het uiterlijk van het Album. De kolossale band of hoes der deksel, waarin de bladen liggen, is met donker bruin leler bekleden, en hoogst verdienstelijk en zeldzaam moeitlijk voorbeeld van bindwerk, van den heer F. W. Rinck alhier, zeer doelmatig

ingerigt en vooral uitmuntende door deftigen eenvoud. Hij draagt op de bovenste platte zijde, in dikke gothische letters, het opschrift: *Aan Antwerpen's Kunstverbond*, 1861. Wanneer men het zware dekblad opslaat, wordt de blak al moeitlijk afgetrokken van de smaakvolle bekleeding der binnenzijde van den band door het schutblad, hetwelk op inderdaad voortreffelijke wijze in gothischen stijl is bewaakt door den heer J. W. Hingman, alhier. Het bevat de lijst van de: *Namen der Nederlandsche Kunstenaars, Letterkundigen en Kunstminnaars, door wie dit Album werd bijgebracht, als blijk van erkentelijkheid voor het Gode en Schoone, hun in Augustus 1861, door het Antwerpsche Kunstverbond aangeboden.*

Te gelijk met dit Album wordt ook nog van wege de Nederlandse feestgenooten aan den heer Loos, burgemeester van Antwerpen en Voorzitter van het Kunstverbond, de volledige verzameling aangeboden hinner photographische portretten. — meerendeels voortkomende uit het zoo gunstig bekende photographische atelier van den heer M. Verver alhier, — verenigd in een, mede door den heer Rinck gebonden Album en vergezeld van een lijst der portretten door den heer Hingman met uitnemenden smaak en talent in denzelfden middeleeuwschen stijl geschreven.

Wij vertrouwen dat deze nagalm der Antwerpsche feesten ook aan onze Zuidelijke kunstenaars krachtig en welwillend in de ooren zal klinken, en op hen den indruk zal maken die vóór alles werd bedoeld: betuiging van broederlijke vriendschap, van erkentelijke hoogachting.

Amsterdam, 28 Febr. Gisteren avond hielden de talrijk opgekomen leden der afdeling Amsterdam van de *Nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van sterken drank*, het genooien als spreker te zien optreden ds. Haydecoep tot 't Gravenhage. In de inleiding deed hij duidelijk uitkomen de zedelijke verplichting, die op alle welkenkinderd rust, om dien vijand van volks-geluk en volks-welvaart door vereenigde magt te bestrijden, terwijl het onderwerp der rede: de zaak der afschaffing eene bron van zelfkennis en menschenkennis, den spreker de ruime gelegenheid aanbood, het afschaffings-beginsel te handhaven, vooral tegenover de ongezone en onchristelijke beslenkingen, waarvan vele tegenstanders zich nog altijd blijven bedienen, niettegenstaande de geschriften der Vereeniging al die tegenbeslenkingen reeds voldoende hebben weergelegd.

Alkmaar, 27 Febr. Naar men verneemt, is thans bepaald, dat het station voor den spoorweg Nieuwediep-Amsterdam bewesten deze stad zal komen. Daarvoor wordt de verrachting verkocht, dat de westelijke richting van dien weg de voorkeur zal erlangen. Trouwens, als men in aanmerking neemt, dat de weg in die richting veel goedkoopert wordt gebaat dan de oostelijke, (men wil weten dat de oostelijke bij vroegere openingen bleken zou zijn, wel het vijfduubbele van de westelijke te zullen vorderen) dat de oostelijke door vele polders gaande, ook jaarlijks veel polderkosten zou moeten betalen; dat bij onze geschikte waterwegen voor het binnenlandsch verkeer een spoorweg geene directe behoefte kan genoemd worden; ja dat, wanneer er niet reeds eene wet was, wellicht de geheele Nieuwediepse spoorweg vergeten zou worden, — dan mag men verwachten, dat men de opoffering, die de zaak moet kosten, zoo min mogelijk genomen, en de vaste, goedkoopere en kortere westelijke richting gekozen zal worden. (Amst. Cour.)

Arnhem, 28 Febr. Wij verneemen, dat de raad van toezigt en discipline bij de orde van advocaten te Arnhem, bij zijne uitspraak van 24 dezer, den heer advocaat Mr. F. C. A. C. R., ter zake zijner gerucht makende handelingen tegen den luit-adjutant v. E., heeft veroordeeld tot de straf van schorsing in de praktijk gedurende eene maand.

Deze uitspraak, benevens het strenge door de militaire autoriteiten ingestelde onderzoek, hebben volkomen aan het licht gebracht, dat de bedoelde luit-adjutant zich in geheel onrijgt onwaardig heeft getuigen en de te zijnen aanzien verspreide geruchten van allen grond zijn onthoofd. (Arnk. C.)

* **Nijmegen, 28 Febr.** Het alhier in garnizoen zijnde 3de bat. van het 1ste reg. inf. zal, onder commando van den majoor van Naerssen, den 1sten Mei a.s. marcheren: de staf en twee compagnieën naar Zwolle en de overige compagnieën naar Arnhem, om het in die plaatsen gestationeerde 2de bat. af te lossen, dat gecommandeerd wordt door den majoor Roelofs; de staf en twee compagnieën zullen zich uit Zwolle en de 3de en 4de compagnieën uit Arnhem herwaarts begeven.

* **Zwolle, 28 Febr.** Tot voorzitter van den militieraad in deze provincie voor 1861, is benoemd de heer W. R. A. Z. Graaf van Repten Limburg en tot burgerlijk lid de heer W. Götte. Hanne plaatsvervangers zijn de heeren W. C. T. van Nahuys en P. H. Queijzen.

Averest, 26 Febr. In den loop der vorige week werd door een knecht van den landbouwer E., te K. alhier, uit eene kist vernist de som van f. 85 aan rijksdaalder; het vermoeden van dezen diefstal viel op een te dienre huse bekend persoon, doch de nasporingen der politie bleven alle vruchteloos, het gestolene was niet te ontdekken of de dader te vinden. Dezer dagen echter verhaalde de knecht aan den heer, dat hem geraden is, zich naar den in Friesland wonenden duivelhanner te begeven, die hem zekere land schulden met naam en toenaam noemen zou. Dit verhaast geland in tegenwoordigheid van het overige dienstvolk, had de gunstige uitwerking, dat het geld in den namiddag van den volgenden dag in eene ongesloten kist der kist, waaruit het was ontvreemd, werd terug gevonden. De vrees voor de kunst van den duivelhanner, had meer uitwerking dan alle bemoeijningen der politie.

Tot curator van het Stedelijk Gymnasium te Dordrecht is benoemd de heer Mr. H. A. Nibbels Sterling. — Het voorstel om het getal curatoren aldaar weder op 7 te brengen is niet eene meerderheid van drie stemmen verworpen.

— Uit het vroeger gemelde twaalfal is door den kerkenraad van Zoutmarie e. a., het volgende zetal van predikanten, alphabetisch, gekornd: de Hll. A. Barenhuyt te Meerkerk; P. Best, te Sybekarajel; A. P. G. Jorissen, te Purnerland; W. F. Meuzel, Theol. Dr. te Reuse; A. van der Mey, te Kerkwerpe en C. F. Zee van, te Wolsum. — Door de heeren Nering Dögel, te Amsterdam, is dezer dagen eene circulaire onder huanne stalgemoten verzonden, waarbij de laatstgemelden worden uitgenoodigd tot deelneming in eene derde, daar ter stede, op te rigten gaz-fabriek van eenen bijzondere aard, want, voor zooveel mogelijk de concessie van het stedelijk bestuur reeds is verkregen en de benodigde gronden zijn aangekocht.

Wij zeggen eene gaz-fabriek van eenen bijzonderen aard, omdat het hier eigenlijk gelid eene maatschappij tot onderling gaz-verbruik te stichten, waarbij dus tot gronslag wordt gesteld, dat de verbruiker zelf voortbrenger zij, en dat dus de winst, die de onderneming afwerpt, grootendeels door den verbruiker, als ondernemer, wordt genoten. De deelnemer in deze maatschappij zal dus niet alleen goedkoop gas licht, maar een aan zijnen inleg geveentigd deel van hare winsten, als dividend, voor zijnen inleg erlangen.

— Het provinciaal collegie van toezigt op de kerkelijke administratie der Hervormden in Gelderland heeft, bij besluit van 4 Febr. jl. bepaald, dat de notabelen bij de Hervormde gemeenten in dat gewest, door de stembezorgende leden zullen worden benoemd, aan te vangen met de vervulling der vacatures, die op 1 Januarij 1863 in de collegien van notabelen ontstaan zullen. Als motief tot dit besluit wordt aangevoerd, „dat het voegzaam en nuttig is, deze stemming in te voeren.” Reeds zijn de kerkelijke administratie aangeheven, aan dit besluit te voldoen en zullen alzo de mansleden in elke gemeente, die in den

besluit van den Raad van Gedeputeerde Staten van Rotterdam, van den 10 de Maart 1862, houdende beschikking van jonkvrouwe E. A. van Teijens, onlangs

Wijn, op fust,.....	la's en	110809	47389	47360
Zaad (Oliezaden).....	la's en	29338	9246	1695

Het Dagblad van Zuidholland en 's Gravenhage bevat heden avond het volgende:

Heden namiddag wordt te Antwerpen, in het local van het *Kunstverbond* (*Cercle artistique, littéraire et scientifique*) plegtig aan het bestuur der inrigting overgereikt het *Album*, dat door de Nederlandsche kunstenaars, letterkundigen en kunstminnaars is bijeengebracht, die tot de bijwoning der door het Antwerpse kunstverbond in augustus des vorigen jaars georganiseerde kunstfeesten en van het kunstcongres werden uitgenoodigd. Dat *Album* is bestemd om ten blijvend blijk te strekken van de ingenomenheid en erkentelijkheid voor het buitengewoon feestelijk en hartelijk onthaal, hetwelk vooral den Nederlanders, onder al de feestgenooten uit verschillende Landen te zamen gekomen, te beurt viel. Zeker zouden wij reeds vroeger, nadat de bijdragers en eenige kunstminnaars onlangs, in het local van het schilderkundig genootschap *Pulchri Studio*, in de gelegenheid werden gesteld het te bezichtigen, er van gesproken hebben, ware het niet, dat eene voorbarige publiciteit, met het oog op de bestemming van het *Album*, ons minder wenschelijk scheen. Met te meer voldoening constateren wij thans, op den dag der aanbieding, dat, dank zij de ijverige en doelmatige werkzaamheid der commissie, aan wie in eene vergadering van Haagsche feestgenooten, de verwezenlijking van het uitgesproken denkbeeld werd opgedragen, — welke commissie, bestaande uit de heeren kunstschilders D. Bles en S. L. Verveer, de heeren letterkundigen A. Ising en T. van Westrheene Wz. en den heer J. Kruseman jr., secretaris van *Pulchri Studio*, zich ook naar Antwerpen heeft begeven, om het *Album* derwaarts over te brengen, — dank zij de heeren Herman ten Kate, te Amsterdam, en A. J. Lamme, te Rotterdam, die zich met de verzameling der bijdragen in genoemde steden belastten, — dank zij vooral de medewerking van alle feestgenooten, zoowel van hen, die artistieke of litteraire, als van hen, die geldelijke bijdragen leverden, om het geheel, uiterlijk en innerlijk, der Nederlandsche kunstwereld waardig te doen zijn, dit doel uitnemend is bereikt.

Het zou niet best doenlijk zijn, hier eene gedetailleerde beschrijving van het *Album*, die in de eerste plaats zou uitloopen op een beredeneerd catalogus van de ruim zestig teekeningen, (een blad met gravuren, een ander met eene ets, en een derde met lithographische teekeningen, daaronder gerekend). Genoeg zij het te zeggen, dat Nederland's schilders — en de beste! — hebben gewedijverd in het leveren van kunstwerken, die de dubbele verdienste vereenigen van nevens gelukkige proeven te zijn van ieders eigenaardig talent, ook door opvatting en uitvoering te getuigen, dat zij bestemd zijn om eener artistieke vereeniging te worden aangeboden. Inderdaad, het is eene schoone collectie, die onzen kunstroem in den zetel van België's rijke kunstontwikkeling met bescheiden, maar degelijke en oorspronkelijke waardigheid zal handhaven.

Hoe zich bij die manifestatie onzer schilders, twee onzer componisten (Verhulst en van der Does), en een aantal van onze dichters en letterkundigen hebben aangesloten, hoe S. J. van den Bergh in krachtige coupletten zingt van de indrukken, ontvangen te Antwerpen, 27—20 Augustus 1861, hoe Binger een *Klinkdicht*, van Zeggelen een *Naamdicht* van Antwerpen wijdt, hoe Brouwers (Roermond), Brester, Bennink Janssonius, van Lennep en Drossaert, in poëzy hunne hulde brengen aan Antwerpen, hoe Cremer de Antwerpenaars onthaalt op een liedje in den Betuwschen tongval, hoe mevrouw Bosboom-Toussaint, mevrouw Elize van Calcar, Beynen, Vosmaer, de oude heer Smits, Ising en van Westrheene, in proza Antwerpen roem, den lof zijner groote mannen verkondigen; — dat alles mogen wij slechts vermelden, niet met de stukken zelve staven.

Slechts twee aanhalingen veroorlooven wij ons, omdat zij als 't ware den geest en de gevoelens kenmerken, die zich uitspreken in de groote meerderheid der overige letterkundige bijdragen. Alberdingk Thijm schreef zeer sierlijk, in middeneeuwschen stijl met geïllustreerde hoofdletters op perkament, het navolgende naamdicht op de steden *Antwerpen* en *Amsterdam*.

Aan de Koningin der Schelde, die haar heerlijk hof en Meir
Niet ontzeide aan een der vreemden, toegestroomd van heinde en ver,
Doeh met meer dan zoeten glimlach Hollandsch Kunstkroost heeft verbeid,
Waar zij hun met open armen 'troerend „welkom” heeft gezeld;
Eedle gastvrouw, om wier voorhoofd een drievondige erfkroon spant —
Ridder-eerkrans, kunstenaarwer, kroon van d'echten burgerstand —
Pronkjuweel der Dietsche Steden, neem mijn dankbre hulde en groet,
Eer de taal van 't Zuid en Noorden langs uw dierbre Vlaamsche boorden
Nergens weêrgalm meer ontmoet.

Adem wordt haar niet gelaten in den vrijen Vlaamschen beemd;
Minnen haar ook de onderzaten, d'overheden is ze een vreemd,
Sints een hoog begaafde Vlaming onzer Vrouwe kerkspits wrocht,
Toen messys penseel en hamer op zijn Vlaamsch verbinden mocht
En uw RUBENS in den Hage Neêrlandsch sprak met trouwen monde,
Hoepend om 't hereenigd leven, 't heelen der geslagen wonde,
Deed de wet zich krachtig hooren: „Dietsche geest voegt Dietsche taal!”
Amsterdam zal kunstzin leeren van uw burgers, van uw heeren,
Maar zij spreekt de taal der Vaadren: deel gij ook die zegepraal.

Hofdijk's karakteristiek geschreven Albumblad luidt aldus:

Aan Antwerpen, na de viering der Augustusfeesten in 1861.
Hoe zijt ge, o fiere Scheldestad, door de eeuwen heen vermaard,
Bij heel dier eeuwen wisselgang nog van uw ouden aart,
Nog van den ouden, wreeden aart, zelfs faller nog van leus,
Dan in den grijzen voortijd uw ontmenschte en wilde reus!
Neen — wie u prijze, of wie u roeme — ik laak u, wreede stad!
Gij streeft met onbetembren moed uw reus vooruit op 't pad:
Hij kapt slechts des vreemdlings hand, maar liet hen dan ook gaan.
Gij neemt ons 't harte als schatting wech, om 't nimmer af te staan.

[illegible][illegible]

Ten derde: J. H. L. de Haas. — De kunstenaar geeft in alle drie zijner gepoëxposeerde stukken, de *Noordwind*, *jonge en rustende Ezels aan een heg*, ontgensprekelijke bewijzen van talent en studie; zijn groote schilderij, zou ons nog meer bevestigen, indien 't wat minder heel van kleur was, terwijl zijn *Ezelrijt*, scherp verlicht, een allerliefst schilderijtje is, dat ons spoedig aenvalt, merkt.

Ten eerre J. C. Neuhuy. Deze schilder, hoe d' te Haas-
len geboortig, heeft zijn studierjaren te Antwerpen doorgebracht
en moegt dan, aan de academie reeds vereensde malen be-
kroond worden. Er zijn zo weinig historieschilderijen, dat g'
'tzijne zeker wel opgemerkt zult hebben. *De Gevangenen*,
na *de Rymsden*, volcens: Motley, D. II. Er is in dit schilder-
je veel goeds; de schilder nog op jeugdigen leeftijd, als wij on-
niet bedroegen, is op den goeden weg; wat meer harmonie in
den generalen ton, bij wat meer lewendigheid in de voorstellin-
gen, gelooven wij, de schilderij niet geschaad hebben.

En zoo hebben wij ten naastenbij onze Holl. school bezocht
spoedig zullen wij met de buitenlandsche kennis maken.

DOOR DE
PROVINCIE ZEELAND.

I. Plenstatige Integrität des Königs te Middelburg

De langverwachte dag, waarop de Zeeuwache rolbroek hooft en eenen zoon hebben Z. M. den koning in haar midden ontvangen, is eindelijk aangebroken. Geen wonder dus, dat in Zeeland's hoofdstad, die voor de eer van dit bezoek het eerste aan de beurt lag, heden een zeer feestelijke stemming heerschte, die in den namiddag door het aangekomen zonerwer met welwillendheid werd verhoogd. Aanvankelijk vertoode de drukte zich mede in het binnengedeelte der stad, doordien, wegens verhuiderij, die zich tegen morgen opgeden, de marktstad voor deze week al heden was bepaald; doch tegen den middag kon men duideliker

zien, dat die rourke zich langzamerhand verplaatste naar de zijde, alwaar Z. M. zou binnenkomen en alwaar alles dan ook, even als langs den geheelen weg dien de koning zou passeren, regt smalle vol versierd was. Vele nieuwsgierigen verzamelden zich inzonderheid aan de Rotterdamse kade, op de hoogte van het Oost-Indische huis. De vele met en tal van vleggen prikkende schenen

naarover het nieuwe barokke *Baron van Heemstra*, van de first *Spoors & Sprenging*, zoowel na later de Rotterdamse stoomboor met hare menigte wimpels en vlaggen bijzonder uitmuntten, leverde ook waarlijk een recht levendig schouwspel op. De aandacht werd evenwel hier al spoedig afgeleid door de met vlaggen en lichten versierde *De Vrijheid*, die met haar drie masten voor het O. I. huis, alwaar Z. M. bij de aankomst zou worden verwelkomd. Op eenigen afstand vandaan prijkte eens houten met heelden en zinnebeeldige figuren beschilderde eerepoort ter welken vandaar langs den geheelen Dam gulinde orlof groene praalies onder de boomen zag gelindeg. Langs den Dam voortwandelende, zag men aan het gebergte ook een eenvoudige decoratie met een zinnebeeldige voorstelling, waarin de woorden "Vrijheid, Wet en Leven" te lezen waren. Vandaar den Korten Dolk in de hand, zag men de *Wet* met een zwaard omgord, en de *Vrijheid* een jeugdig bloemen- en vruchtedrakend dejection aan overvloedig

niet onaardig uitkwamen. Eene zeer smaakvolle vertoening leverde o. a. de manufactuurwinkel van den heer *J. H. Uckmann* zoowel wegens het arrangement van het vloerdoek in het for-

[illegible]

des konings bronder de aandacht, terwijl men te gelijker tijd onwillkeurig het oog wendde naar het middenpunt van het marktplein, alwaar men uit groen en trophien eene allerliefst groepeerling had tot stand gebracht. Ook het bordes van het stadshuis was met hoog gewas omsingerd en prijkte met vandelens trophien, terwijl boven de hoofdeur, onder het beeld der stedsmaagd, het navolgende opschrift te lezen was:

Welkom zij den derden Willem, welkom zij hem toegejuich
Nu hem Zeeland's oude hoofdstad warme hulde en dank betuig
Dank den koning, die den scepter zwaait met minzaamheid e
(kracht.

Hulde zij hem, troonbekleeder uit Oranje's fier geslacht,
Dat aan Neerland is verbonden, door herinnering, eeuwen oud,
En een kroon er draagt met luister, hooger dan de glans van 't goud.

Van het stadhuis had men het gezicht op vier cerepoorten, waar van eene bij de lange Noordstraat. Aldaar waren de guirlande dwars over de breedte der straat onghangen, terwijl nog enk-

huizen en ook de R. O kerk zich toch nog bovendien door versieringen onderscheidde. Inzonderheid viel in het oog de net rangschikking van bloemen en geboomte aan het huis van *hr. J. van Reijersberg Versluis*, zoowel als op het hofplein

de versiering van het provinciaal gerechtshof, voor hetwelk men een
eene marmeer geschilderde erepoort de woorden *Gulielmo II*
Caria Zeelandiae opmerkte. Ook in de Wagenaarstraat gaven he
decoratief met wapens bij den behanger *Grauwe*, verder dat van
den heer *B. van der Mandere*, zoowel als de erepoorten in de
Abdij voor de vergaderkamer der centrale directie van Walche
ren en voor het Nederlandsch logement, benevens de gruiland-
rondom het plein eene aangename variatie, die men in ander
straten, b. v. in de Gortstraat met hare prachtige erepoort e

Het spreekuur: een bundel. 1931:

aanschouwde hij een beeld grooter dan hijzelf was. En onderwijl klonken de zilveren tonen van Brabo's stem en speeltuig en Antigoon ondervond er de betooverende invloed van. Bevreesd dat de kunstenaar hem geheel zou beheerschen, trok hij bevend van toorn zijn slagzwaard en sloeg naar den dwerg in menschengedaante. Maar Brabo's beitel snorde door de lucht en trof de geweldige kop zoodanig dat de reus met een rauwe kreet ter aarde viel en in zijn val zijn vrouw verplette. Zij beiden waren de laatsten van hun reuzengeslacht. Van alle kanten stroomde het volk toe om den overwinnaar te huldigen. Samen bouwden zij eene schoone stad aan de oever der Schelde, lieten de reuzenburcht als hoeksteen bestaan en gaven haar ter herinnering de naam van Antwerpen.

Naar : *De Reus van Antwerpen* van J. J. CREMER.

Laatst bijgewerkt: 28 augustus 2021.

www.jacobcremer.nl